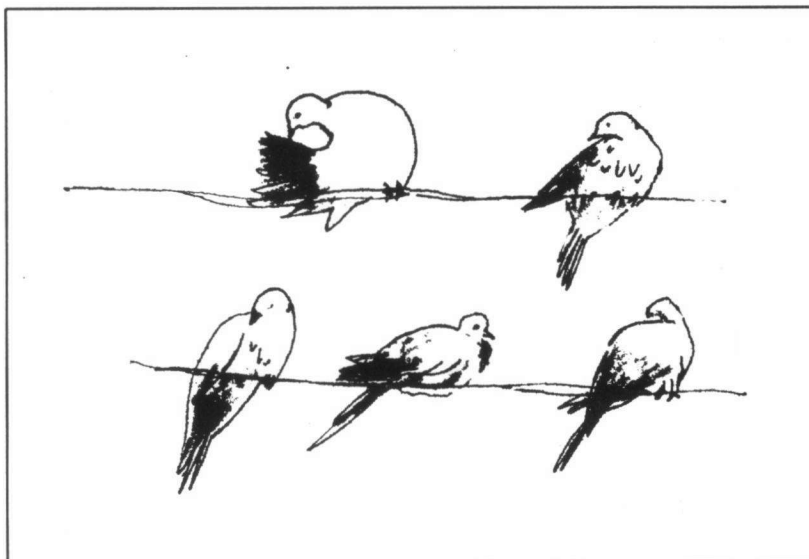

Illegalen uit de 20^e eeuw zijn inmiddels al lang geaccepteerd. De 'Turken' horen er helemaal bij.

Dick A. Jonkers & Rob A. Kole

Vogel van het jaar 2003: Turkse tortel

Vrijwel iedereen kent de Turkse tortel, een immigrant die in de 20^e eeuw stormenderhand Nederland veroverde. Hoe is het hem de afgelopen twintig jaar vergaan? Daar weten we maar heel weinig van. Daarom in 2003 de schijnwerpers op deze soort.

In 1947 werd in Gasselte (Dr.) het eerste broedgeval van de Turkse tortel in Nederland vastgesteld. Binnen tien jaar koloniseerde deze soort de rest van het land. Laren had in 1985 voor het Gooi de primeur. Het oprukken van de Turkse tortel in Europa maakte deel uit van een opmars die al in het begin van de vorige eeuw in noordwestelijke richting in gang was gezet. Opvallend is dat natuurlijke barrières het kolonisatieproces kennelijk vertraagd hebben. In Spanje (Pyreneeën) en Italië (Alpen en Apennijnen) was de soort in het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw nog nauwelijks aanwezig. De

Natuurbeschermingsraad, die in 1970 een beleid met betrekking tot de vestiging van exoten uitstippelde, maakte géén melding van de Turkse tortel. Dat was ook niet nodig, want de vestigingen maakten deel uit van een natuurlijk proces vanuit de broedgebieden in Klein Azië. De drang om te nestelen was zo

groot dat niet alleen in bomen en struiken, maar ook op vreemde plaatsen zoals in de armaturen van verkeerslichten werd genesteld. Ook waren in de tijd van de expansie soms concentraties te vinden op voedselrijke plaatsen en is er een melding van een slaapplaats in de jaren 1980-1981

met 700 - 800 exemplaren aan de Kolhornseweg in Hilversum-zuid (mededeling H. Stein). Het talrijke voorkomen van deze soort leidde tot een bijverdienste voor lieden die het niet zo nauw namen. Illegaal werden Turkse tortels gestroopt en als 'bosduif' aan poeliers verkocht (mededeling J. Taapken). De gouden tijden voor de 'Turken' lijken voorbij en de gevreesde concurrentie met en overheersing van houtduiven is uitgebleven. Het lijkt er zelfs op dat de stand is teruggelopen. Een goede reden om eens in te zoomen op deze soort en te kijken hoe het met de aantallen en de verspreiding zit.

Een van de eerste zaken waarvoor we aandacht vragen is de verspreiding binnen en buiten de bebouwing in het gebied tussen Vecht en Eem. Zijn er verschillen tussen en is dat ook het geval tussen de uiteenlopende landschappelijke eenheden Vechtplassen, Gooi en Eemland?

Voorts willen we weten hoe groot bij benadering het aantal Turkse tortels is dat zich nu nog ophoudt in het onderzoeksgebied. Als laatste of er nog steeds slaapplekken aanwezig zijn en hoe groot het aantal is dat daar bijeenkomt.

Doorgeven van waarnemingen

Voor het doorgeven van waarnemingen kunnen de bekende waarnemingskaartjes van de vogelwerkgroep gebruikt worden. Degenen die deze niet bezitten kunnen kaartjes aanvragen of eventueel hun waarnemingen doorgeven via de postbus van de vogelwerkgroep. De volgende gegevens zijn van belang:

- datum van de waarneming;
- exacte plaats (zo nodig met huisnummer en straat);
- aantal exemplaren;
- op voerplaats ja/nee;
- eventueel nestelplaats;
- naam en adres waarnemer.